

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krone, za pol in četr leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računari naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Slava Tebi, ki si nas kmetski ljubil!

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/4 strani K 32, za 1/8 strani K 16, za 1/16 strani K 8, za 1/32 strani K 4, za 1/64 strani K 2, za 1/128 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 27.

V Ptuj v nedeljo dne 5. julija 1908.

IX. letnik.

Cenjeni naročniki in prijatelji!

S to številko stopi naš priljubljeni list

„Štajerc“

v 3. četrletje VIII. svojega letnika. Da ne pride do kakšnega motenja v dopošiljanju, prosimo vse svoje cenjene naročnike, da poravnajo čimprej naročnino.

Naročnina stane: Za Avstrijo na leto 3 K, na pol leta 1:50 K. Za Ogrsko in Hrvatsko na leto K 4 50, na pol in četr leta razmerno. Da je ta cena tako visoka, so krivi Košutovi veleizdajalci, ki se bojijo „Štajerčevega“ biča. Za Nemčijo na leto 5 K. Za Ameriko 6 K. Za vse druge inozemske dežele se računari naročnino z ozirom na visokost poštnine.

Naročnina,

katero naj blagovolijo naročniki čimprej poravnati, je gotovo tako nizka, da je komaj papir plačan. Mi naprednjaki tudi ne iščemo dobička temveč nam je edini namen, da izvršimo potrebno delo v prid ljudstva. To lahko rečemo, da ni noben slovensko pisani list tako odločno borbo proti ljudskim zatiralcem peljal, kakor naš „Štajerc“.

„Štajerc“ se ne ozira ne na levo, ne na desno, temveč dela edino in izključno za ljudstvo.

„Štajerc“ biča brez usmiljenja vse, kar je ljudstvu sovražnega in škodljivega.

„Štajerc“ hoče na gospodarskem polju zboljšanje žalostnih razmer kmeta, obrtnika in delavca. Na polju politike zahteva, da bi imeli delavni sloji isti vpliv kot

gosposka. Na kulturnem polju pa zahteva „Štajerc“ čimveč izobrazbe za vso ljudstvo.

To je naš namen! Kdo ima pogum, da bi očrnil, osmešil ali zasramoval ta namen? Mi pravimo: Vero se ne sme omadeževati s politiko! Narodnost se ne sme zlorabljati v strankarske namene. Kmet, obrtnik in delavec pa so večni stebri človeške družbe in brez njih, proti njih volji se ne sme ničesar več zgoditi.

Zato pa ne sme manjkati „Štajerc“

v nobeni hiši.

Delajte, razširjajte vaš list, naročajte se, agitirajte za nove naročnike. Ako vsak naših odjemalcev pridobi le enega novega naročnika potem pridemo do velikanskega števila naročnikov

30.000.

Potem pa nam bode tudi lahko ustreči vsem zahtevam, ki jih stavijo naši odjemalci!

Na delo torej, naprednjaki!

Uredništvo in upravnništvo.

„Svoji k svojim!“

V vsakem prvaškem lističu čitamo te besede, na vsakem prvaškem shodu jih čujemo. Te besede naj pomenijo, da je le prvaški odvetnik, trgovec ali obrtnik pošteni, vsi drugi pa samo oderuhi. Semtertja pa se vidi, da je stvar ravno nasprotna. Kolikokrat smo že ožigosali nečuvano visoke cene in slabo blago „narodnih štacov!“ Kolikokrat smo se morali tudi že popečati s krivičnimi računi prvaških dohtarjev (n. pr. dr. Brumena, dr. Brejca, dr. Benkoviča itd.)! Danes nam predloži zopet slinčni slučaj, ki je posebno značilen. Torej, čitatelji, čujte in strmite!

Lansko jesen je pričel v občini Grabšince pri Zgornji Radgoni med dvema kmetoma nesrečni proces. Po prvakah vzgajeno ljudstvo se danes že samo sebe uničuje. To niso več prijatelji in sosed, marveč sovražniki, ki drug drugemu škodo delajo. Sliko tega grdega sovraštva kažeta sosed in posestnika Franc Matjašič in Jožef Antonič v Grabšincih. Kakor se že na deželi godi, se živina semtertja zaide. Tako so tudi nekega dne Antoničevi volji zašli v Matjašičev gozd; menda niso natanko meje vedli. Matjašič pa je takoj k prvaškemu dr. Lešniku v sv. Lenart tekkel in vole zatožil. Sodnija je povabila Antoniča; k sreči ni povabila tudi volov, kajti drugače bi imel mož še večjih stroškov. Antonič je takoj priznal, da njegovi volji niso imeli pravice, pasti v Matjašičevem gozdu. Vkljub temu je bil obsojen na plačilo stroškov za 39 kron. Antonič ni imel te za kmeta velike svote in ni mogel takoj plačati. Žalostno je šel proti domu. Kmalu potem je dobil od prvaškega dr. Lešnika pismo za stroške v znesku 10 K 56 h. Antonič je zahteval da zmeri sodnija te stroške. In res, sodnija je znižala stroške na 4 K 40 h, torej več kot za polovico. Prvaški dr. Lešnik je torej po mnenju sodnije za čez 6 K preveč računat. To pač iz same ljubezni do slovenskega kmeta... Ali pride še lepše! Kmet Antonič se je zmotil in je plačal dr. Lešniku samo 4 K 20 h, torej za 20 h premalo. In za teh ušvih 20 vinarjev je pustil slovenski dr. Lešnik slovenskega kmeta Antoniča zarubiti. Za 20 vinarjev rubež! Na ta način je napravil dr. Lešnik kmetu 7 K 56 h novih stroškov! Dr. Lešnik se je iz same ljubezni do kmeta še pritožil, češ da so stroški prenizki. Ali s to pritožbo ni nič dosegel.

Kaj pravite k temu, slovenski kmeti? Ali bodete še „narodni stranki“ in klerikalcem verjeli, da vas prvaški advokat ljubi? Za dva j-

Pri „grobjan-birtu“.

IV.

Naš Jura je brihtna glavica, — ljudje celo pravijo, da je odprte glave, kadar zija. Njega ne opehari nikdo, pa naj pride potem madžaronski cigan ali pa poljski jud. Niti sam lucifer bi Jureta ne opeharil... Ali v našem kraju imamo več krčmarjev, ki niso vsi tako brihtni. To dokazuje sledeča dogodba, ki nam jo je povedal Grega nekega dopoldne, ko smo ravno poskušali novo nastavljeno vino.

„Veste“, pravi Grega, „kaj se je včeraj gostilničarju Jožku zgodilo? No, vsakdanji njegovi gosti so sedeli pri mizi in pili vino. Nakrat si zašepetata dva nekaj na uho in kmalu potem se pričneta navidezno kregati. Eden vpije „na desno“, drugi pa še močneje „na levo“. — „Pa staviva“, pravi prvi. — „Makari, za šest litrov vina“. In udarila sta v roke ter poklicala krčmarja. „Ti, Jožek, ali daš 6 litrov vina, za katere smo stavila? Kdor zgubi, pa plača!“ — „O zakaj pa ne“, pravi krčmar in prinese vino. Pili so in pili in spili. Ko se napravljajo proti domu, postane krčmar radoveden, se popraska

za ušesa in vpraša: „Zakaj sta pa pravzaprav stavila?“ — „Veš zakaj?“ pravi eden gostov in se prime za stol, ker so se mu noga že malo tresle; „jaz sem trdil, da bode turm farne cerkve, kadar se podere, padel na desno; ta pa trdi, da bode padel na levo; bomo pa videli“. — Krčmar je napravil oči kakor vol pri novi štali. „Ja vraga“, je rekel, „kdo bode pa vino plačal?“ — „Tisti, ki zgubi“. — „Ja, pa kedaj?“ — „No, potolaži se, kadar bode turm padel“. In odšli so, krčmar pa se je pridušal, da so se kar iskro kazale.“

Zasmejali smo se tudi mi in obžalovali, da Jurčeta na tak led ne moremo spraviti. „Nekateri krčmarji so res nerodni“, pravi drakler; „pred kratkem se je debelemu Tinčeku to-le zgodilo: Poredni gost pride v krčmo in prinese skrito par malih, 1 centimeter dolgih ribic seboj, katere je nalovil v reki Nil. Krčmar mu prinese četr vino in odide, gost pa vrže ribice v vino. Ko pride krčmar nazaj, vzame gost vino, pogleda skozi luč in pravi glasno, da so vsi slišali: Veš kaj, Tinček, ako že vodo k vinu mešaš, potem jo vzemi iz vodnjaka, ne pa iz potoka. To vendar ne moreš zahtevati, da bi

jaz ribe pil. — Krčmar je pogledal in videl res ribe v vinu. In pričel je vpti na natakarka, da so šipe pokale. Gosta pa niti dni več pogledal.“

Tudi ta šala je bila dobra in zopet smo se smejali.

„Tinčeku se večkrat kaj tacega pripeti“, pravi žnidar Kum; „le poslušajte: Pred kratkem so mu napravili gostje z žajfo dolgo črto po špeglu; izgledalo je, kakor da bi bil špegel razbit. Ves prestrašen pogleda Tinček nanj in prične vpiti na natakarka, ker so gostje rekli, da je on špegel razbil. Natakarkar se je pustil okregati, ker je vedel za šalo. Konečno pravi eden gostov: „To vendar ne moreš zahtevati, da bi natakarkar špegel plačal. Dajmo denar skupaj, vsak nekaj in dobro je. In res, krčmar sam je dal tri krone. Gostje so zapili te tri krone in izbrisali z žajfo napravljeno črto na špeglu. Krčmar pa je postal zopet za nekaj pametnejši.“

Že med pripovedovanjem te povesti je ndarilo dvanajst. Jurek je že sedel pri svoji fižolovi župi in udrihal po nje, kakor da bi imel pohane piščance pred seboj. Zato smo jo tudi mi proti domu odkurili.

(Prihodnje naprej.)